

กฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร จามร รักประเสริฐสุข¹ สันญพงษ์ ลิ้มประเสริฐ^{2*}

Laws on Protecting the Benefits and Compensation Owed to Conscripted Soldiers Chamorn Rakprasertsuk¹ Sanyapong Limprasert^{2*}

Received 15/07/2024 Revised 30/07/2024 Accepted 02/08/2024

<https://doi.org/10.60101/jla.2025.6.1.5322>

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทยกับต่างประเทศ 2) ศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย และ 3) เสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี ตัวบทกฎหมายประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศ ผลการวิจัย พบว่า กฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในปัจจุบันไม่ครอบคลุมการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร ทั้งในขณะประจำการ เช่น ด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ ด้านการศึกษา และหลังปลดประจำการ เช่น ด้านการจ้างงานและด้านการรักษาพยาบาล รวมถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของทหารเกณฑ์ที่ไม่ทันสมัยและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) และประเทศอิสราเอล (Israel) พบว่า มีสาระสำคัญทางกฎหมายที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนากฎหมายไทย ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 รวมไปถึงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 ในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ และด้านการศึกษา ของทหารกองประจำการ ในขณะประจำการ และการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน และด้านการรักษาพยาบาล ของทหารกองประจำการ หลังปลดประจำการ

คำสำคัญ: เกณฑ์ทหาร การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ กฎหมายทหาร

Abstract

This research aims to 1) study and compare the laws on the protection of benefits and compensation for military conscripts in Thailand and other countries; 2) study and analyze legal problems related to the protection of benefits and compensation for military conscripts in Thailand; and 3) propose guidelines for amending and improving laws related to the protection of benefits and compensation for

¹ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Master of Law, Faculty of Law, Rangsit University

² คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Faculty of Law, Rangsit University

E-mail: ¹maleerakk@gmail.com ²789@gmail.com

*Corresponding author e-mail: 789@gmail.com

military conscripts in Thailand. This research is a qualitative research, studying and researching data from concepts, theories, legal texts in Thailand and laws from other countries. The research results found that the current laws on the protection of benefits and compensation for military conscripts do not cover the protection of benefits and compensation for military conscripts, both during service, such as compensation, welfare, education, and after discharge, such as employment and medical treatment, including various benefits for military conscripts that are outdated and do not correspond to the current situation. From a comparative study of laws on the protection of benefits and compensation for military conscripts in the Republic of Finland, the Republic of Singapore, and Israel, it was found that there are important legal issues that can be used as guidelines for amending, improving, and developing Thai laws. Recommendations from research are to amend the law according to the Military Service Act of 1954, including the Military Personnel Regulations Act of 1978, to protect the benefits of compensation, welfare and education for conscripts while on active duty, and to protect the benefits of employment and medical treatment for conscripts after discharge.

Keywords: military conscription, protection of benefits, military law

บทนำ

กระบวนการเกณฑ์ทหารเป็นกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ซึ่งปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 กำหนดหน้าที่ให้เฉพาะชายไทยเมื่ออายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ต้องเข้ารับการตรวจเลือกทหาร (การเกณฑ์ทหาร) และเตรียมเข้ารับการตรวจเลือกเป็นทหารกองประจำการได้เมื่ออายุครบ 21 ปีบริบูรณ์ ตามกำหนดกระบวนการเกี่ยวกับการเกณฑ์ทหาร เมื่อมีอายุครบ 30 ปีบริบูรณ์ จะถูกปลดเป็นทหารกองหนุนหรืออายุครบตามที่กำหนด ทหารกองหนุนก็จะถูกปลดพ้นราชการทหารต่อไป กระบวนการตรวจเลือกชายไทยเพื่อเข้ากองประจำการหรือเป็นทหารกองประจำการนั้น จะต้องสังกัดกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ (สุชาย ทะสุวรรณ และพระราชปรีดิมนี (เทียบ สิริญาโณ), 2561)

การเกณฑ์ทหารของประเทศไทยส่งผลกระทบต่อผู้ถูกเกณฑ์ทหารเพื่อเข้าเป็นทหารกองประจำการในด้านต่าง ๆ ดังเช่น การสูญเสียโอกาสในอนาคตในช่วงระยะเวลาที่ถูกเกณฑ์เป็นทหารกองประจำการ 2 ปี เนื่องจากช่วงอายุ 21 ปี นับเป็นช่วงสำคัญในการสร้างอนาคตทั้งทางด้านการศึกษา การทำงานสร้างอาชีพ รวมถึงความรับผิดชอบครอบครัวทำให้สูญเสียอนาคตและโอกาสที่ดีต่าง ๆ (อภิรักษ์ เนียมกล้า, 2564) โดยหลักการเกณฑ์ทหารก็เพื่อฝึกให้เป็นกำลังพลสำรอง เพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศและรับใช้ประเทศชาติในยามที่ประเทศชาติต้องการ โดยกฎหมายกำหนดเวลาของการอยู่ฝึกกำลังพลสำรองและปฏิบัติหน้าที่ในกรมกองรวม 2 ปี ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่บางครั้งอาจจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน เนื่องจากการทำงานนอกเหนือหน้าที่ ค่าตอบแทนที่ไม่สมเหตุผล ช่วงชีวิตวัยทำงานที่หายไป บางครอบครัวต้องเสียสละหลักในการหาเลี้ยงดูครอบครัว ซึ่งทหารกองประจำการในขณะเข้ามารับราชการจะได้รับค่าตอบแทน สวัสดิการ และมีสิทธิประโยชน์เป็นสิ่งตอบแทนที่ได้เสียสละเวลาเข้ามารับใช้ชาติในกองทัพ นอกจากจะเป็นการตอบแทนการปฏิบัติงานในหน้าที่แล้ว ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ยังเป็นสิ่งจูงใจในการเข้ามาสมัครเป็นทหารรับใช้ชาติ ตลอดจนส่งเสริมขวัญกำลังใจและเสริมสร้างฐานะความเป็นอยู่ของทหารกองประจำการให้ดีขึ้นด้วย (ชุดิกานุจน์ สายอุตสาห์, 2561) ทั้งนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ต้องอยู่บนหลักการของความพอเพียงต่อการดำรงชีพหรือสามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ตามสมควร หลักของความเป็นธรรม กล่าวคือ จะต้องมีความเท่าเทียมกัน การที่ทหารกองประจำการเข้ามารับราชการควรจะได้รับค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์ที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกันกับข้าราชการทหารโดยอ้างอิงระเบียบการจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการของภาครัฐเป็นหลัก เพื่อเป็นการตอบแทนการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เพื่อจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะต้องพิจารณาเชิงนโยบายต่อการบริหารงบประมาณ โดยยึดโยง

เทียบเคียงกับระบบการกำหนดค่าตอบแทน และสวัสดิการของข้าราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ (ศูนย์ประสานการจัดสวัสดิการข้าราชการ, 2544)

การศึกษาเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนกับต่างประเทศ ถึงพลเมืองทหารในระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ กรณีการเกณฑ์ทหารในสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) ซึ่งให้ความสำคัญกับการฝึกสอนและการศึกษา โดยเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในค่ายให้มากขึ้น ระบบการฝึกอบรบทหารเกณฑ์ของสิงคโปร์ (National Service: NS) จะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีและมีความสามารถอย่างมืออาชีพ ในช่วงระยะเวลาที่เข้าประจำการ โดยเน้นหนักในเรื่องการพัฒนาคนและเทคโนโลยีโดยนำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและช่วยประหยัดเวลาในการฝึกอบรบ สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของความสำเร็จของกองทัพ คือ การสร้างความภาคภูมิใจให้กับทหารและครอบครัว โดยการได้รับเกียรติอย่างสูงสุดในขณะเข้ารับใช้กองทัพและหลังปลดประจำการ ตัวบ่งชี้ที่แข็งแกร่งที่สุดของกองทัพสิงคโปร์ คือ งบประมาณกลาโหมของสิงคโปร์มีอย่างสม่ำเสมออยู่ที่ระดับ ร้อยละ 4-5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งสูงที่สุดในเอเชียแปซิฟิก (Hao, 2013) ในขณะเดียวกัน กองกำลังป้องกันอิสราเอล (Israel Defense Forces: IDF) มีผลการศึกษารูปแบบของผลกระทบต่อเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการต่าง ๆ สำหรับภาคประจำการและกำลังสำรอง เป็นการหาแนวทางสร้างแรงจูงใจให้กับทหารเกณฑ์ ซึ่งยกประเด็นเรื่องสิทธิประโยชน์ โดยให้มีการเพิ่มเบี้ยยังชีพ ค่าชดเชย (สำหรับการสูญเสียและความเสียหาย) ผลประโยชน์อื่น ๆ และเงินเดือนสำหรับทหารเกณฑ์ โดยให้เทียบเคียงกับค่าตอบแทนในตลาดแรงงาน และมีการปรับเงินเดือนเพิ่มขึ้นสามเท่าในช่วงหกปีที่ผ่านมา มีความกดดันส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแรงจูงใจที่ลดลงในการเข้ารับราชการทหาร อย่างไรก็ตามการให้ผลตอบแทนทางการเงินเพิ่มขึ้นทำให้ภาพลักษณ์ของกองกำลังป้องกันอิสราเอลดีขึ้น และเพิ่มผลประโยชน์อันมีค่าแก่ทหารที่ไม่ใช่แค่เงิน (Heimann, 2022)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากระบวนการตรวจเลือกชายไทยที่มีสัญชาติไทยเพื่อเข้ากองประจำการหรือเป็นทหารกองประจำการ จะส่งผลกระทบต่อผู้ถูกเกณฑ์ทหารและครอบครัวโดยตรง แต่หากพิจารณาถึงความจำเป็นในด้านการเตรียมกำลังความพร้อมในการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงของประเทศแล้ว ยังคงเห็นถึงความจำเป็นที่ยังคงต้องมีการเกณฑ์ทหารอยู่ เพื่อพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทั้งทางทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ชาติที่เน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพียงแต่ควรจะต้องมีการปรับมาตรการที่จะนำมาใช้ในเชิงของความสมัครใจ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและจูงใจในการสมัครใจเข้ารับการเกณฑ์ทหารเป็นทหารกองประจำการ และควรมีสิทธิประโยชน์หลังปลดประจำการ สืบเนื่องจากในระหว่างรับราชการเป็นทหารกองประจำการอาจมีกำลังพลได้รับผลกระทบจากการฝึกหรือปฏิบัติงาน เกิดการบาดเจ็บหรือสูญเสียอวัยวะ เช่น เกิดความผิดปกติของสายตา การได้ยิน หรืออาการเจ็บป่วยเรื้อรัง ปัญหาเหล่านี้กองทัพควรให้ความรับผิดชอบต่อการรักษาและดูแลอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงการคุ้มครองสิทธิประโยชน์หลังปลดประจำการ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ย่อมแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเกณฑ์ทหาร หากแต่จะมีการปรับเปลี่ยนวิธีการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารให้เหมาะสมกับบริบทของการพัฒนาประเทศและมีความเป็นสากลไม่แตกต่างไปจากมิตรประเทศซึ่งมีรูปแบบการเกณฑ์ทหารเช่นเดียวกับประเทศไทย เพื่อเป็นการตอบแทนการเสียสละเข้ามารับใช้ชาติ และบางส่วนอาจได้รับบาดเจ็บหรือทุพพลภาพจากการฝึกและปฏิบัติหน้าที่ โดยให้ความสำคัญกับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามกฎหมายการเกณฑ์ทหารโดยยึดโยงกับหลักสวัสดิการภาครัฐและความเป็นสากลเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในขณะประจำการ เช่นด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ และด้านการศึกษา และหลังปลดประจำการ เช่นด้านการจ้างงาน และด้านการรักษาพยาบาล ของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทยกับสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) และประเทศอิสราเอล (Israel)

2. ศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย

3. เสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยา ผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย

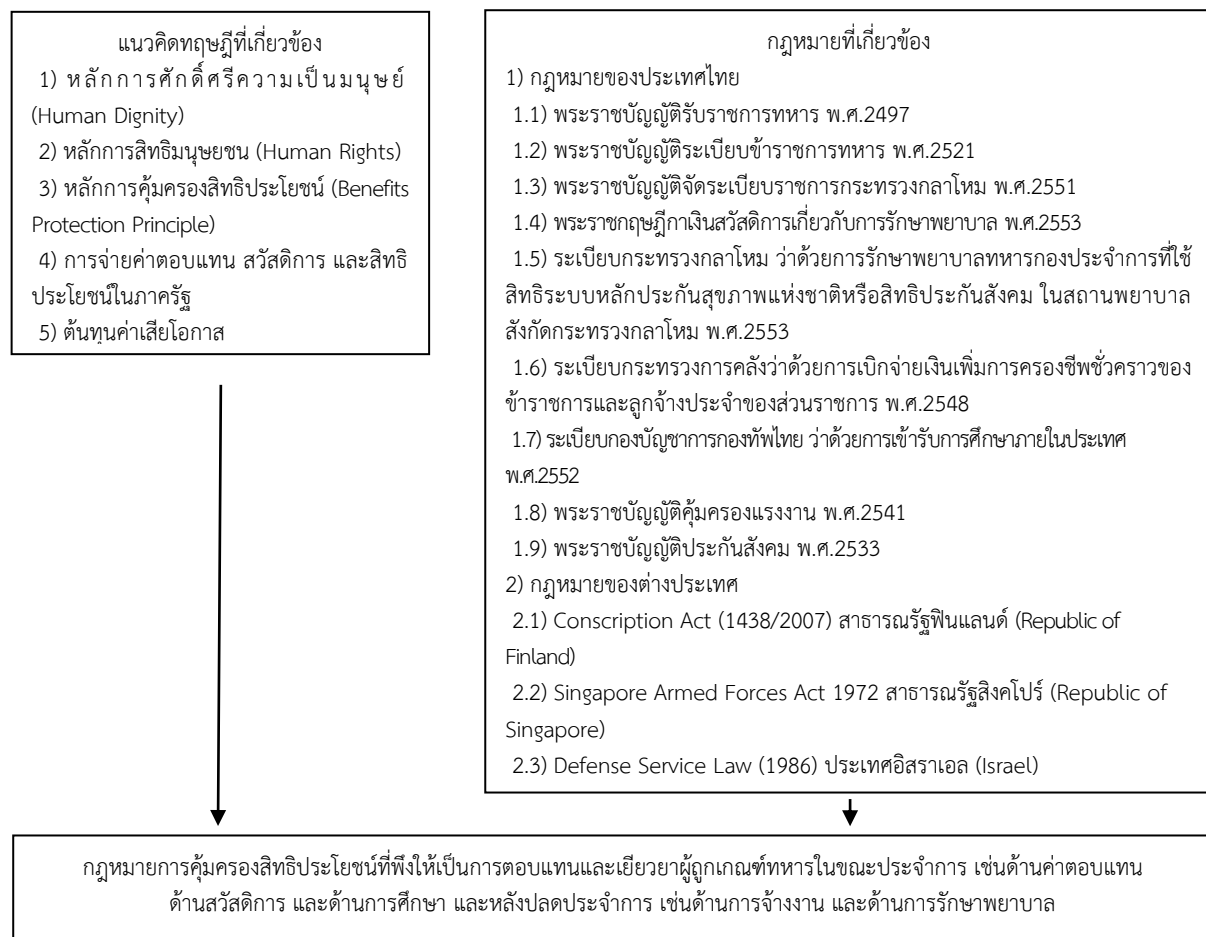
วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากข้อกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการเกณฑ์ทหาร ดังนี้ กฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) และประเทศอิสราเอล (Israel) โดยมีแนวทางการวิจัยดังนี้

กรอบแนวทางการวิจัย

ภาพ 1

กรอบแนวทางการวิจัย

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) หลักการสิทธิมนุษยชน (Human Rights) หลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ (Benefits Protection Principle) หลักการจ่ายค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ในภาครัฐ และต้นทุนค่าเสียโอกาส เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนผู้ถูกเกณฑ์ทหารในขณะประจำการ เช่นด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ และด้านการศึกษา และหลังปลดประจำการ เช่นด้านการจ้างงาน และด้านการรักษาพยาบาล

2. หลักกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร ได้แก่ 1) พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 2) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 3) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 4) พระราชบัญญัติเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ.2553 5) ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2553 6) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของข้าราชการและลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ.2548 และ 7) ระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทยว่าด้วยการเข้ารับการศึกษามายในประเทศ พ.ศ.2552 เพื่อให้ทราบถึงกฎระเบียบของการเกณฑ์ทหารในปัจจุบันและหลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการของทหารเกณฑ์ขณะประจำการและหลังปลดประจำการ

3. กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) และประเทศอิสราเอล (Israel) เนื่องจากสามประเทศดังกล่าวยังคงไว้ซึ่งการเกณฑ์ทหารและมีรูปแบบการเกณฑ์ทหารเช่นเดียวกับประเทศไทย รวมทั้งเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางการศึกษา เทคโนโลยี โดยนำมาเปรียบเทียบในประเด็นของสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนผู้ถูกเกณฑ์ทหารในขณะประจำการ เช่นด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ และด้านการศึกษา และหลังปลดประจำการ เช่นด้านการจ้างงาน และด้านการรักษาพยาบาล โดยศึกษาในกฎหมายหลัก ดังนี้

3.1 Conscription Act (1438/2007) สาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland)

3.2 Singapore Armed Forces Act 1972 สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)

3.3 Defense Service Law (1986) ประเทศอิสราเอล (Israel)

4. ขอบเขตของการวิเคราะห์ข้อมูลการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารตามสิทธิที่พึงได้รับในปัจจุบัน ได้กำหนดไว้ดังนี้

4.1 ทหารกองประจำการในขณะประจำการเปรียบเทียบกับสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) ประเทศอิสราเอล (Israel) และสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 ได้แก่ 1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน 2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ และ 3) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา

4.2 ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการเปรียบเทียบกับสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) ประเทศอิสราเอล (Israel) ได้แก่ 1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน และ 2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล

ผลการวิจัย

การปรับปรุงและพัฒนากฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารทั้งในขณะประจำการ เช่นด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ และด้านการศึกษา และหลังปลดประจำการ เช่นด้านการจ้างงาน และด้านการรักษาพยาบาล ของประเทศไทยกับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 รวมทั้งเปรียบเทียบกับสิทธิประโยชน์ของทหารเกณฑ์ต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) และประเทศอิสราเอล (Israel) จากการศึกษาได้ข้อสรุปว่ากฎหมายของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ตามมาตรา 50 (5) รวมทั้งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 กำหนดกระบวนกรเกณฑ์ทหารไว้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของชายไทยเมื่อมีอายุ

ย่าง 18 ปีบริบูรณ์ ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน และเข้ารับการตรวจคัดเลือกรับราชการทหารด้วยวิธีการ มาตรวจคัดเลือกเมื่ออายุย่าง 21 ปีบริบูรณ์ โดยหลักการเช่นนี้เห็นว่า ยังคงเป็นหลักการที่มีความจำเป็นสำหรับประเทศไทย ในการมีทหารกองประจำการ แต่ที่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญ คือ กฎหมายที่ใช้บังคับการเกณฑ์ทหารตามพระราชบัญญัติ รับราชการทหาร พ.ศ.2497 ซึ่งยังคงบังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบันมีความไม่เหมาะสมต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการ เปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ กล่าวคือ ผู้รับการเกณฑ์ทหารไม่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิมนุษยชน และสิทธิประโยชน์ของ ทหารกองประจำการในปัจจุบัน ทั้งในขณะประจำการ เช่นด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ และด้านการศึกษา และหลังปลด ประจำการ เช่นด้านการจ้างงาน และด้านการรักษาพยาบาล ปรากฏผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน ของทหารกองประจำการในขณะประจำการ พบว่า ทหารกอง ประจำการที่เข้าประจำการมีคุณวุฒิการศึกษา ทักษะแรงงานและความสามารถที่แตกต่างกัน แต่มาเป็นทหารกองประจำการ เหมือนกันเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานกับงานที่เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ระบบการเกณฑ์ ทหารยังละเลยการคำนวณต้นทุนค่าเสียโอกาส ที่อาจจะสามารถสร้างรายได้ให้ทหารกองประจำการมากกว่าการเข้ารับ ราชการเป็นทหารกองประจำการ ซึ่งการเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ จะได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน รวมทั้ง เงินเพิ่มค่าครองชีพแล้ว รวมเป็นเงิน 10,000 บาท ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 ในขณะที่การเข้า มาเป็นทหารกองประจำการไม่สามารถไปประกอบอาชีพอื่น ๆ เพื่อเลี้ยงดูครอบครัวได้ ดังนั้น เงินค่าตอบแทนที่ได้รับประมาณ 10,000 บาท จำเป็นต้องนำเงินจำนวนนี้ส่งไปเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้กับครอบครัว ซึ่งอาจไม่เพียงพอ เนื่องจากส่วนหนึ่งมี ภาระหนี้สินจนทำให้เกิดความไม่มั่นคงในชีวิต เมื่อเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของทหารเกณฑ์ต่างประเทศ อย่างสาธารณรัฐ ฟินแลนด์ (Republic of Finland) มีรัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร: Conscription Act (1438/2007) ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ของ การจ่ายค่าตอบแทนไว้อย่างชัดเจน

2. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ ของทหารกองประจำการในขณะประจำการ ซึ่งนอกจาก ค่าตอบแทนแล้วสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตและส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับทหาร กองประจำการ ในปัจจุบันทหารกองประจำการของประเทศไทยได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล (พระราชกฤษฎีกา เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ.2553) และสวัสดิการอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องแต่งกาย เครื่องนอน เครื่องสนาม และ ของใช้ส่วนตัวตามอัตราการจ่ายทุกคน สวัสดิการการรักษาพยาบาลในระหว่างที่เป็นทหารกองประจำการจะได้รับสิทธิการ รักษาพยาบาลทุกคน นับตั้งแต่วันแรกของการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ สิทธิการรักษาพยาบาลเป็นไปตาม พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 ร่วมกับระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาล ทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหม โดยจัดบริการตามมาตรฐานการแพทย์ และคิดค่าบริการเป็นไปอย่างยุติธรรมตามที่สำนักงานหลักประกัน สุขภาพแห่งชาติ หรือสำนักงานประกันสังคมกำหนดไว้ ตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหาร กองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2553 โดยใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสิทธิประกันสังคมในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม สวัสดิการดังกล่าวเป็นการให้สิทธิประโยชน์เฉพาะตน ซึ่งมีได้ครอบคลุมไปถึงบุคคลในครอบครัวของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

3. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา ของทหารกองประจำการในขณะประจำการเมื่อเข้าสู่ กระบวนการฝึกอบรมในสถานะของการเป็นทหารกองประจำการ ซึ่งในช่วงเวลา 2 ปีของชายไทยในวัยนี้เป็นช่วงที่เตรียม ความพร้อมสำหรับตนเองในการสร้างอนาคตในการประกอบอาชีพแต่ต้องถูกหยุดช่วงเวลาการพัฒนาตัวนี้ออกไป เพื่อใช้ เวลาในการฝึกอบรมเป็นทหารกองประจำการ จึงทำให้เสียโอกาสในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อีกทั้งมีทหารกองประจำการหลายคนที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้นพื้นฐาน ถึงแม้จะมีสวัสดิการให้สามารถศึกษานอกระบบ (กศน.) ได้ แต่ก็ให้ศึกษาเพียงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และในการจัดการเรียนการสอนนั้น ไม่สามารถได้รับการเรียนรู้ได้จริง เนื่องจากไม่มี การจัดให้มีการสอนที่เป็นระบบ ซึ่งปัจจุบันได้มีโครงการส่งเสริมการศึกษาให้กับทหารกองประจำการให้ได้รับการศึกษาใน ระดับที่สูงขึ้นจากความร่วมมือของสำนักงานส่งเสริมศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และมีสิทธิเข้ารับ การศึกษาในโรงเรียนทหารเพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นทหารประจำการตามนโยบายของเหล่าทัพ เมื่อเปรียบเทียบกับทหาร เกณฑ์ในสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) ซึ่งให้ความสำคัญกับการฝึกอบรม และการศึกษาในระหว่างเข้าเป็นทหาร

กองประจำการ ซึ่งระบบการฝึกอบรมให้ทหารกองประจำการของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (National Service: NS) ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีและมีความสามารถอย่างมืออาชีพในช่วงระยะเวลาที่เข้าประจำการ กองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) เน้นหนักในเรื่องของเทคโนโลยีและนำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพเนื่องจากช่วยประหยัดเวลาในการฝึกอบรม จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในความสำเร็จของกองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) (Kwok, 2014)

4. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ เป็นสวัสดิการที่ทางราชการควรจัดให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ เพื่อเป็นการตอบแทนต่อการทำหน้าที่ของทหารกองประจำการ ซึ่งการเป็นทหารกองประจำการนั้นต้องถือว่าเป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่ ด้วยเหตุที่จะต้องเสียสละเวลาในขณะประจำการและประโยชน์ของตนและครอบครัว หรืองานประจำที่เคยทำก่อนเข้ากองประจำการ เนื่องจากจะต้องยุติลงและหลังปลดประจำการออกจากกองประจำการแล้ว ก็ไม่สามารถจะกลับเข้าทำงานที่เดิมได้ ซึ่งสภาพปัญหาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ ยังขาดการส่งเสริมอาชีพอย่างต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบกับสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ กับรัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร Conscription Act (1438/2007) ของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) ซึ่งมีการกำหนดมาตรา 102 เรื่องของค่าตอบแทนทหารกองหนุน ระบุไว้ว่าบุคคลที่เข้าร่วมการฝึกทหารกองหนุน การรับราชการทหารพิเศษ และการรับราชการในเวลาราชการพลมีสิทธิได้รับเงินค่าจ้างสำรองพิเศษ คนละส่วนกับค่าตอบแทน โดยจะจ่ายเป็นค่าจ้างรายวัน ซึ่งมีจำนวนเงินอย่างน้อยร้อยละ 3 ของค่าตอบแทนเงินเดือน และกำหนดมาตรา 107 ระบุถึงความต่อเนื่องของการจ้างงานและสัญญาการรับราชการ ซึ่งความต่อเนื่องของการจ้างงานหรือความแตกต่างทางราชการของบุคคลผู้รับผิดชอบการรับราชการทหารที่ได้รับมอบหมายให้รับราชการมีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยความต่อเนื่องของสัญญาจ้างงานและสัญญาการของบุคคลที่รับผิดชอบการรับราชการทหารเรียกเข้ารับราชการ (570/1961) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานหลังปลดประจำการ ในขณะที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) มีระบบการฝึกกำลังพลสำรอง โดยมีบทบัญญัติด้านสวัสดิภาพแรงงาน การปกป้องผลประโยชน์ของทหารประจำชาติของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) ตามรัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร (บทที่ 93 ส่วนที่ 6) และบทบัญญัติปกป้องทหารจากการเลือกปฏิบัติด้วยโอกาส หรือไล่ออกจากนายจ้าง เนื่องจากต้องปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) ภายใต้รัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร นายจ้างจะต้องอนุญาตให้ผู้ถูกเกณฑ์ทหารลาพักงานได้ เมื่อถูกเรียกให้ปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพ โดยนายจ้างจะได้รับการสนับสนุนให้สื่อสารและทำงานอย่างใกล้ชิดกับทหารกองประจำการในขณะประจำการกับกองทัพ เพื่อให้มั่นใจว่าการทำงานของพวกเขากับนายจ้างจะได้รับการคุ้มครองโดยไม่กระทบต่อภาระผูกพันของกองทัพ ด้านผลประโยชน์หลังปลดประจำการ เมื่อจบจากการประจำการในกองทัพจะได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษเพื่อเป็นสิ่งตอบแทนสำคัญที่ได้จากกองทัพ

5. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ ในปัจจุบันทหารกองประจำการในขณะประจำการได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2553 โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม เพื่อให้ทหารกองประจำการสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมได้ทุกแห่งและทุกเหล่าทัพ แม้ในกรณีเจ็บป่วยที่ไม่ใช่ภาวะฉุกเฉิน แต่เมื่อทหารกองประจำการสิ้นสุดการประจำการหรือการปฏิบัติหน้าที่ในกองประจำการ สิทธิในการรักษาพยาบาลจึงได้สิ้นสุดลง ทำให้ไม่ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลที่เหมาะสม รวมทั้งยังไม่ครอบคลุมการดูแลบุคคลในครอบครัว (บิดา มารดา คู่สมรสและบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย) เมื่อเปรียบเทียบกับสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการกับรัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร Conscription Act (1438/2007) ของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) ที่สามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับการบาดเจ็บหรืออาการต่าง ๆ ของทหารปลดประจำการ ในขณะที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) ได้รับสิทธิประโยชน์เงินอุดหนุนด้านการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่ารักษาพยาบาลและการตรวจติดตามการบาดเจ็บหรืออาการเจ็บป่วยที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการประจำการ (Singapore Armed Forces Act, 1972) และประเทศ

อิสราเอล (Israel) ได้รับสิทธิเข้าใช้บริการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานจากสถานพยาบาลของรัฐบาลอิสราเอล (Defence Service Law –Consolidated. Version 5746-1986)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนของทหารกองประจำการในขณะประจำการ จากพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 ไม่มีข้อกำหนดสำหรับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนที่กำหนดไว้ อย่างชัดเจน จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 มาตรา 12 ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์อัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ ที่สมควรปรับปรุงอัตราเงินเดือนในสังกัดกระทรวงกลาโหม เพื่อให้การกำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับบัญชีอัตราเงินเดือนทหารกองประจำการ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2558 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 โดยออกเป็นคำสั่งกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ ปรับปรุงให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปและออกคำสั่งกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดอัตราเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของข้าราชการและลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ.2548 ให้มีความเหมาะสม ซึ่งเงินค่าตอบแทนถือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกายและความมั่นคงในชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ตามแนวคิดทฤษฎีหลักคุ้มครองสิทธิประโยชน์ (Benefit Protection Principle) และยกระดับคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ เป็นไปตามแนวคิดการจ่ายค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ในภาครัฐ โดยที่ การกำหนดค่าตอบแทนในองค์กรภาครัฐเป็นการกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการต่าง ๆ ที่ กำหนดค่าตอบแทนให้แก่พนักงานในสังกัดองค์กรนั้น ในระบบราชการไทย ค่าตอบแทนจะกำหนดขึ้นโดยการตราเป็นกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือค่าตอบแทนบางประเภทอาจกำหนดโดยมติคณะรัฐมนตรีก็ได้ โดยมีหลักการในการกำหนดค่าตอบแทน ที่สำคัญหลายประการ สำหรับหลักการที่นิยมใช้มีอยู่หลายประการ ได้แก่ หลักความพอเพียง หลักความเป็นธรรม หลักความสมดุล หลักความมั่นคง หลักการจงใจ และหลักการควบคุม

2. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ ของทหารกองประจำการในขณะประจำการ เพื่อให้เป็นไปตามหลักสวัสดิการภายในส่วนราชการที่ดี ควรเป็นสวัสดิการที่ให้ข้าราชการ ทหารกองประจำการและลูกจ้างทุกคนมีโอกาสใช้บริการได้เท่าเทียมกัน ไม่ใช่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ของข้าราชการหรือลูกจ้างกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ควรมีการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ที่จะทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการใช้บริการไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระดับตำแหน่ง เพศ อายุ สถานะภาพทางสังคม การนับถือศาสนา หรืออื่น ๆ จึงเห็นควรมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 ให้มีบทบัญญัติถึงสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของทหารกองประจำการรวมถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัวของทหารกองประจำการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสิริพันธุ์ สหสร้างสกุล (2556) ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานและความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูปริสตรคของพลทหารกองประจำการ เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพลทหารกองประจำการและความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูปริสตรคของพลทหารกองประจำการ โดยยึดองค์ประกอบของตัวชี้วัดการมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีเงินเดือนไม่เพียงพอและส่วนหนึ่งมีภาระหนี้สินจนทำให้เกิดความไม่มั่นคงในชีวิตการทำงาน ดังนั้น หน่วยงานหรือองค์กรทางการทหารควรมีนโยบายให้ผลตอบแทนแก่ทหารในสังกัดของตนเองมากกว่านี้ เช่น การเพิ่มเงินเดือนและสวัสดิการให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารที่ต้องปฏิบัติงานภาคสนาม ยังควรจัดผลตอบแทนเบี่ยเลี้ยง สวัสดิการต่าง ๆ ให้มากกว่าทหารที่ทำงานสำนักงานหรือทำงานในเมืองให้เพียงพอเหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้ทหารในการปฏิบัติงาน โดยอาจมีการเพิ่มสวัสดิการทางอ้อมเพื่อให้พลทหารมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน เช่น การมีรางวัลพิเศษและการเพิ่มวันลาให้แก่พลทหารที่ปฏิบัติงานดี เป็นต้น

3. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา ของทหารกองประจำการในขณะประจำการ จากผลการวิเคราะห์สิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของทหารกองประจำการในขณะประจำการเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศและเทียบกับข้าราชการทหารยังขาดสิทธิประโยชน์ในเรื่องของโอกาสในการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง ดังนั้น กองทัพบกควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ให้กับทหารกองประจำการ ในขณะประจำการหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกองประจำการ เพื่อประโยชน์ต่อการ

ประกอบอาชีพอื่น ๆ ภายหลังปลดประจำการ ด้วยการออกระเบียบให้ทหารกองประจำการสามารถศึกษาภายในประเทศได้ โดยใช้เวลานานเวลาราชการและมีการกำหนดจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเท่าเทียมกัน ด้วยการกำหนดให้ออกกฎระเบียบ และได้รับสิทธิทุนการศึกษา รวมถึงการพิจารณาเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) รวมทั้งการส่งเสริมวิชาชีพก่อนปลดประจำการ เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนวิชาชีพที่ได้ศึกษาเล่าเรียนแล้วนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหลังปลดประจำการ เห็นควรให้กองทัพควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาและส่งเสริมการประกอบอาชีพของทหารเกณฑ์ภายหลังปลดประจำการอย่างเป็นรูปธรรม เช่น เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย เพื่อการพัฒนาความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพภายหลังปลดประจำการและมีสิทธิได้รับทุนการศึกษา รวมถึงการพิจารณาเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kwok (2014) ศึกษาการเกณฑ์ทหารในสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) ศึกษากรณีทางสังคมและภูมิรัฐศาสตร์ เพื่อหาความสมดุลทางการทหารและนโยบายด้านการให้สิทธิและหน้าที่ตลอดจนประโยชน์ของการเป็นพลเมืองทหารในศตวรรษที่ 21 อธิบายว่ารัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) จัดการการเกณฑ์ทหารอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงความแตกต่างของประเทศและขนาดประชากร ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ สภาพแวดล้อมทางภูมิยุทธศาสตร์ ภัยคุกคามทางทหาร และความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ จากการเปรียบเทียบ พบว่า การใช้กลไกการศึกษาช่วยขับเคลื่อนและเป็นการจูงใจเข้ามารับใช้ชาติ และแก้ไขค่าตอบแทนให้กับทหารเกณฑ์ ค่าตอบแทนอาสาสมัครมีผลกระทบอย่างมากต่อ National Service (NS) นอกจากนี้ยังมีการฝึกอบรม ซึ่งต้องรักษาความสามารถในการแข่งขันในสายอาชีพของตนไว้อย่างต่อเนื่อง

4. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ จากผลการวิเคราะห์สิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ไม่พบว่ามีสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการใด ๆ กำหนดเป็นการเยียวยาให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการที่กำหนดไว้เป็นข้อกำหนดอย่างชัดเจน จึงมีข้อเสนอแนะให้กำหนดสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการเพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ชายไทยสมัครใจเข้ารับการเกณฑ์ทหารกองประจำการ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นทุนสำรองให้ทหารกองประจำการในการประกอบอาชีพหลังปลดประจำการ ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนการประกอบอาชีพหลังปลดประจำการ และควรสร้างช่องทางเพื่อการติดต่อข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดกับทหารกองประจำการที่ปลดประจำการ เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพหลังพ้นกองประจำการ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการจ้างงานของทหารหลังปลดประจำการ โดยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับกองทัพ ในโครงการจัดหางานให้ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ สอดคล้องการงานวิจัยของ ผดาสวัสดิ์ วุฒิมานานนท์ (2559) ศึกษาคุณภาพชีวิตทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ กรณีทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการช่วงปี พ.ศ.2554-2558 จัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ ด้านเศรษฐกิจ (โอกาสในการทำงาน และรายได้อาชีพความมั่นคงและความก้าวหน้า) แนะนำหน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนการประกอบอาชีพหลังจากปลดประจำการ และควรสร้างช่องทางเพื่อการติดต่อข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดกับทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ แนะนำให้กองทัพควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพของทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการและครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ประเภทสงเคราะห์ เงินช่วยเหลือครอบครัวเมื่อบุคคลในครอบครัวเสียชีวิต เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย

5. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ จากผลการวิเคราะห์สิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของประเทศไทยไม่มีสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการใด ๆ กำหนดเป็นการเยียวยาให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการที่กำหนดไว้เป็นข้อกำหนดอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการรองรับทหารกองประจำการที่ทำหน้าที่ในกองประจำการหรือการปฏิบัติการกิจอื่นใด ที่มีความเสี่ยงภัยหรือบางครั้งได้รับการบาดเจ็บที่อาจต้องการการรักษาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพ้นจากการเป็นทหารกองประจำการแล้ว ควรได้รับสิทธิที่รักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยควรได้สิทธิในการตรวจสุขภาพประจำปี ในกรณีที่ได้รับการบาดเจ็บจากการฝึก หรือการปฏิบัติหน้าที่ในขณะประจำการ เช่น เกิดอาการทางสายตา การได้ยินเสียง หรืออาการทางร่างกาย โดยได้รับการรับรองจากแพทย์ว่าส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำเนินชีวิต

จึงเสนอแนะให้กำหนดสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการในกรณีที่ได้รับบาดเจ็บหรือได้รับผลกระทบต่อสุขภาพในขณะที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ ซึ่งจะต้องได้รับการตรวจและรับรองจากแพทย์ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง จนพ้นกำหนดปลดประจำการจากทหารกองหนุนเพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ชายไทยสมัครใจเข้ารับการเกณฑ์ทหารกองประจำการ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นทุนสำรองให้ทหารกองประจำการในการรักษาพยาบาลหลังปลดกองประจำการ รวมทั้งเห็นควรให้ปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคมในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม และหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล สำหรับทหารหลังปลดประจำการ โดยขึ้นทะเบียนไว้กับกระทรวงการคลังให้มีสิทธิเบิกจ่ายค่าตรวจสุขภาพประจำปีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น มีข้อเสนอแนะถึงแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในขณะประจำการ เช่นด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ และด้านการศึกษา และหลังปลดประจำการ เช่นด้านการจ้างงาน และด้านการรักษาพยาบาล ของประเทศไทย ดังต่อไปนี้

1. ปัญหากฎหมายและการแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ด้านค่าตอบแทนของทหารกองประจำการในขณะประจำการ

สำหรับทหารกองประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ในขณะประจำการ จะได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน รวมกับเบี้ยเลี้ยงประจำและเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราว (พช.) ทั้งหมดแล้วจะได้รับไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นบาท ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 ตามมาตรา 12 และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง เมื่อวิเคราะห์ค่าตอบแทนของทหารกองประจำการในขณะประจำการและสภาพของเศรษฐกิจในปัจจุบัน พบว่า สิทธิประโยชน์ที่ได้รับตามข้อนี้ไม่มีความเหมาะสมเนื่องจากการที่จะต้องเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นทหารกองประจำการนั้น อาจส่งผลให้เสียโอกาสในการทำงานตามปกติซึ่งอาจได้รับค่าตอบแทนที่มากกว่าได้ รวมทั้งมีค่าตอบแทนที่ไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพในปัจจุบัน

การแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนของทหารกองประจำการในขณะประจำการ ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนของทหารกองประจำการในขณะประจำการ โดยเทียบเคียงกับค่าตอบแทนข้าราชการทหาร และยึดหลักระดับการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับอัตราค่าตอบแทน ดังนี้

1.1 แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 มาตรา 12 อัตราเงินเดือนทหารกองประจำการ และการปรับอัตราเงินเดือนทหารกองประจำการ

1.2 แก้ไขปรับปรุงโครงสร้างอัตราเงินเดือน ตามมาตรา 12/1 ให้ข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการให้มีการปรับเพิ่มในระดับที่สูงขึ้นตามวุฒิการศึกษา

1.3 แก้ไขปรับปรุงบัญชีเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ ประกอบค่าสังเคราะห์วงกลาโหม เรื่อง กำหนดอัตราเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ โดยให้ได้รับอัตราเดียวกับข้าราชการทหาร

2. ปัญหากฎหมาย และการแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ด้านสวัสดิการ ของทหารกองประจำการในขณะประจำการ

สำหรับการจัดสวัสดิการให้ทหารกองประจำการในขณะประจำการเป็นการให้สิทธิประโยชน์เฉพาะตน ได้แก่ สวัสดิการทางการแพทย์ สวัสดิการในการดำรงชีพเบื้องต้น เช่น อาหาร เครื่องแต่งกาย และที่พักอาศัย เมื่อวิเคราะห์สวัสดิการของทหารกองประจำการในขณะประจำการ พบว่า ยังมีได้ครอบคลุมสวัสดิการไปถึงบุคคลในครอบครัว เช่น สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล และสวัสดิการอื่น ๆ เพื่อเป็นการจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้กับทหารกองประจำการในขณะประจำการ

การแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ ของทหารกองประจำการ ในขณะประจำการ ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของ ทหารกองประจำการในขณะประจำการ โดยแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 ให้กำหนด บทบัญญัติเพิ่มเติม เรื่องสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของทหารกองประจำการรวมไปถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัวของทหาร กองประจำการ

3. ปัญหากฎหมายและการแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ด้านการศึกษา ของ ทหารกองประจำการในขณะประจำการ

สำหรับระยะเวลาของการเป็นทหารกองประจำการนั้นใช้ระยะเวลา 2 ปี เป็นการเสียโอกาสในการศึกษาใน ระดับต่าง ๆ หรือการประกอบอาชีพได้ เมื่อวิเคราะห์การศึกษาและอาชีพของทหารกองประจำการในขณะประจำการ พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ (กศน.) รวมทั้งการพัฒนาความรู้ให้กับทหารกองประจำการ ในขณะประจำการนั้น ไม่มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบและไม่สามารถรับการเรียนรู้ได้จริง ก่อปรกับทหารกอง ประจำการขาดแคลนทุนการศึกษาด้วย

การแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา ของทหารกองประจำการ ในขณะประจำการ ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านศึกษา ของ ทหารกองประจำการในขณะประจำการโดยแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.2521 และระเบียบ บัญชาการกองทัพบกไทย ว่าด้วยการเข้ารับการศึกษากายในประเทศ พ.ศ.2552 ให้ครอบคลุมถึงทหารกองประจำการ โดย กำหนดบทบัญญัติเพิ่มเติมด้วยการกำหนดสิทธิในการลาศึกษา และจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เท่าเทียมกัน โดย กำหนดให้กฎ ระเบียบ และได้รับสิทธิทุนการศึกษารวมถึงการพิจารณาเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย การส่งเสริมวิชาชีพ ก่อนปลดประจำการ

4. ปัญหากฎหมาย และการแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ด้านการจ้างงาน ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ

สำหรับทหารกองประจำการที่ปลดประจำการไปนั้น ไม่มีการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง เพราะเสียโอกาสใน การเป็นทหารกองประจำการ ซึ่งใช้ระยะเวลา 2 ปี รวมทั้งการเลือกปฏิบัติหรือไล่ออกจากนายจ้างที่ไม่สามารถรอทหารกอง ประจำการในขณะประจำการ 2 ปีได้ เมื่อวิเคราะห์การจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ พบว่า ไม่มีสิทธิ ประโยชน์ใด ๆ เป็นการเยียวยาให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการที่กำหนดไว้เป็นข้อกฎหมายอย่างชัดเจน ในการ จ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ และไม่มีกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการ เพื่อเป็นทุน สำรองให้ทหารกองประจำการในการประกอบอาชีพหลังปลดกองประจำการด้วย

การแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการ หลังปลดประจำการ ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ โดยแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย คือ เสนอให้มีมาตรการทางกฎหมายหรือระเบียบที่ ชัดเจนในการกำหนดสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ โดยกำหนดให้มีการให้คะแนน พิเศษที่มีหลักเกณฑ์ชัดเจน หรือหน่วยงานภาครัฐให้คะแนนเพิ่มในการพิจารณาคัดเลือกเข้ารับราชการ รวมทั้งจัดตั้งกองทุน ส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

5. ปัญหากฎหมาย และการแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ด้านการรักษาพยาบาล ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ

สำหรับทหารกองประจำการที่ปลดประจำการไปนั้น ไม่ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาล เช่น ตรวจสุขภาพ ประจำปีที่เหมาะสม รวมทั้งยังไม่ครอบคลุมการดูแลสุขภาพบุคคลในครอบครัว (บิดา มารดา คู่สมรสและบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย) อีกด้วย เมื่อวิเคราะห์การรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ พบว่า ไม่มีสิทธิประโยชน์ใด ๆ เป็นการ เยียวยาให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการที่กำหนดไว้เป็นข้อกฎหมายอย่างชัดเจน ในการรักษาพยาบาลของ ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ เช่น ตรวจสุขภาพประจำปี สืบเนื่องจากในขณะประจำการหากได้รับบาดเจ็บจาก

การฝึก หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลต่อร่างกายและการประกอบอาชีพ ทหารกลุ่มนี้ควรได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องจาก กองทัพ โดยต้องผ่านการตรวจสุขภาพและมีการรับรองจากแพทย์ถึงอาการของโรคที่ต้องการรักษาต่อเนื่อง

การแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ด้านการรักษาพยาบาล ของทหารกอง ประจำการหลังปลดประจำการ ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้าน การรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ โดยแก้ไขปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการ รักษาพยาบาลทหารที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคมในสถานพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหม และหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล สำหรับทหาร หลังปลดประจำการ ให้มีสิทธิเบิกจ่ายค่าตรวจสุขภาพประจำปี กรณีที่ได้รับผลกระทบจากการฝึกหรือการปฏิบัติงานโดยได้รับการ รับรองจากแพทย์ให้มีสิทธิตรวจสุขภาพประจำปีและสิทธิการรักษาอย่างต่อเนื่อง

รายการอ้างอิง

- ชุดิกายุจน์ สายอุตสาห์. (2561). ปัญหาการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. *วารสารวิชาการรมยสาร*, 16(3), 49-62.
- ผดาสวัสดิ์ วุฒิมานานนท์. (2559). *คุณภาพชีวิตทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ: ศึกษากรณีทหารเกณฑ์ที่มีภูมิลำเนาใน อำเภอสายไถ่ จังหวัดอ่างทอง* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา].
ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. http://etheses.aru.ac.th/PDF/1256191915_11.PDF
- ศูนย์ประสานการจัดสวัสดิการข้าราชการ. (2544). *แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ*. สืบค้น 8 มีนาคม 2568, จาก https://www.welfarepolice.com/newweb/file_upload/news/file/73-0-20100729112653K8.pdf
- สิริพันธุ์ สหสร้างสิกุล. (2556). คุณภาพชีวิตในการทำงานและความสามารถในการเผชิญและฝ่าอุปสรรค ของพลทหารกอง ประจำการ. *รายงานสืบเนื่องการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ., 59*, 132-138.
- สุชาย ทะสุวรรณ และพระราชปริยัติมณี (เทียบ สิริญาโณ). (2561). แนวทางการสร้างขวัญกำลังใจของทหารกองประจำการ ตามหลักพรหมวิหาร 4: ศึกษาเฉพาะกรณี กรมทหารขนส่งรักษาพระองค์. ใน *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 11, 2561, 2345-2353*, หน้า 2,345-2,353. ม.ป.ท.: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย รังสิต.
- อภิรักษ์ณ เนียมกล่ำ. (2564). *การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม]. คลังข้อมูลสถาบันมหาวิทยาลัยศรีปทุม. <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/8086>
- Hao, C. C. (2013). The citizen-soldier in modern democracies: The Case for conscription in Singapore. *Pointer, Journal of the Singapore Armed forces*, 39(1), 42-50.
- Heimann, A. (2022). Salaries, compensation, and benefits in the IDF: Implications for the regular and reserve service model. *JSTOR Security Studies Collection*, 1549, 1-6.
- Kwok, D. J. (2014). *Why conscription, Singapore? The social and geostrategic considerations* [Doctoral thesis, Naval Postgraduate School]. CORE. <https://core.ac.uk/download/pdf/36733706.pdf>